LIDERLARNING KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI

Rahmonov Mirsharof Komiljon o‘g‘li
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
hacker0007liller@gmail.com

Annotatsiya. *Maqolada liderlarning kommunikatsiya texnologiyalarining mohiyati, turlari va zamonaviy shakllari tahlil qilinadi. An’anaviy va raqamli muloqot vositalarining afzallik hamda kamchiliklari ko‘rsatib berilgan, samarali muloqot texnikalari yoritilgan.*

Kalit so‘zlar: *liderlik, kommunikatsiya, muloqot texnologiyalari, teskari aloqa, faol tinglash, emotsional intellekt, raqamli kommunikatsiya.*

Bugungi globallashuv va axborot texnologiyalari jadal rivojlanayotgan davrda tashkilot yoki jamoaning muvaffaqiyati ko‘p jihatdan uni boshqarayotgan liderning muloqot mahoratiga bog‘liq. Kommunikatsiya liderning g‘oyalarini jamoaga yetkazish, odamlarni ishontirish va umumiy maqsad sari birlashtirish vositasidir. Shu sababli liderlarning kommunikatsiya texnologiyalarini o‘rganish dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Liderlik kommunikatsiyasi oddiy axborot uzatishdan farqli o‘laroq, boshqalarga ta’sir ko‘rsatish va ularni harakatga undashga qaratilgan maqsadli faoliyatdir. U axborot, motivatsion, nazorat va ijtimoiy-emotsional funksiyalarni bajaradi. Kommunikatsiya jarayoni yuboruvchi, xabar, kanal, qabul qiluvchi va teskari aloqadan iborat bo‘lib, jarayonga shovqin, ya’ni xabarning to‘g‘ri tushunilishiga to‘sqinlik qiluvchi omillar ham ta’sir qiladi.

Liderlar foydalanadigan kommunikatsiya texnologiyalarini shartli ravishda uch guruhga bo‘lish mumkin: og‘zaki (suhbat, yig‘ilish, nutq, taqdimot), yozma (buyruq, xat, hisobot) va noverbal (mimika, imo-ishora, ko‘z bilan aloqa, tana holati) usullar. Zamonaviy bosqichda ularga raqamli vositalar – elektron pochta, ish messenjerlari, videokonferensiya platformalari va ijtimoiy tarmoqlar qo‘shildi. Ular tezkorlik, masofadan boshqarish va xarajatlarni tejash imkonini beradi, biroq his-tuyg‘ularning yo‘qolishi, axborot oqimining ortiqchaligi va shaxsiy muloqotning kamayishi kabi muammolarni ham keltirib chiqaradi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, texnik vositalarning o‘zi muvaffaqiyat kafolati emas. Samarali muloqot uchun lider faol tinglash,

konstruktiv teskari aloqa, hikoya qilish (storytelling), ishontirish va ommaviy nutq texnikalarini egallashi lozim. D. Goleman ta’kidlaganidek, emotsional intellekt – o‘z his-tuyg‘ularini boshqarish va boshqalarni anglash qobiliyati – yetakchilik muvaffaqiyatining muhim omilidir.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy lider an’anaviy va raqamli kommunikatsiya texnologiyalarini uyg‘unlashtirishi, muhim masalalarni shaxsiy yoki video aloqa orqali hal etishi hamda o‘zining kommunikativ kompetensiyasini muntazam rivojlantirib borishi zarur. Bu jamoada ishonch, hamkorlik va yuqori mehnat samaradorligini ta’minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Goleman D. Emotional Intelligence. – New York: Bantam Books, 1995.
2. Drucker P. The Effective Executive. – New York: Harper & Row, 1967.
3. Mintzberg H. The Nature of Managerial Work. – New York: Harper & Row, 1973.